

Een nieuwe locatie voor de geiten van Van Dijk VOF

Een stressvrije verhu

Elke verhuizing is een hele operatie. Voor melkgeitenhouders Kees en Gerda van Dijk was het ook nog eens de kunst om hun vierhonderd geiten zo ontspannen mogelijk te verhuizen. De verplaatsing kan stress veroorzaken bij de dieren, en stress verlaagt de weerstand. Het kan zelfs tot abortus leiden. “Je moet goed opletten wat de geiten kunnen oplopen en zo rustig mogelijk te werk gaan. Rust is de basis”, benadrukt Kees.

Na twaalf jaar als automonteur gewerkt te hebben, kocht Kees in 2004 samen met zijn vrouw Gerda een oud varkensbedrijf in IJsselstein. Vanuit het niets bouwden ze eerst een varkensbedrijf op, dat tevens plaats bood voor caravans. Plannen voor een geitenbedrijf hadden zij altijd al, maar vanuit financieel oogpunt besloten ze nog even te wachten. Kees: “Toen er langzaam aan meer vraag ontstond naar geitenmelk, besloten we in 2007 ruimte te maken voor 350 lammetjes. Om de lammeren na een jaar ook te kunnen melken, moest er verbouwd worden. In 2008 hebben we een melkput gemaakt. Op deze locatie konden maximaal 450 geiten gehouden worden. Perceeluitbreiding was helaas onmogelijk.” Het echtpaar maakte daarom zo’n drie jaar geleden gebruik van de ruimte-voor-ruimteregeling, een regeling waarbij agrarische bedrijfsgebouwen gesloopt worden om ruimte te maken voor compensatie-

woningen op passende locaties, ter verbetering van het landelijk gebied. Toen zij dat traject bijna hadden afgerond, kregen Kees en Gerda de mogelijkheid om van bedrijf te ruilen. Dat resulteerde in november 2012 in een verhuizing naar Barneveld.

Die verhuizing bood meteen mogelijkheid voor groei: inmiddels hebben ze twee stallen voor de melkgeiten en drie stallen voor de lammeren. Ze gingen van 350 geiten naar 1100 geiten. Kees: “Het plan was om 800 geiten te houden, maar met een extra medewerker bleek 1100 ook haalbaar.”

Vorbereiding

De nieuwe locatie in Barneveld was eerst een kippenbedrijf, dus dat vergde de nodige aanpassingen. In september 2012, twee maanden voor de definitieve verhuizing, was de eerste stal klaar. Kees: “Dat moest wel. Het jaar ervoor waren al

dieren gedekt; we hadden vierhonderd geiten en ruim driehonderd lammeren. Gezien de capaciteit was het dus noodzakelijk om de lammetjes al te verplaatsen.” Voor het vervoer koos Van Dijk VOF voor een bekende uit het varkenstransport. “We kozen bewust voor een bedrijf dat geen schapen of geiten reed, vanwege mogelijke dierziekten. Bij varkens gelden sowieso strenge hygiëneregels.” Bovendien hielden Kees en Gerda rekening met de risico’s die ontstaan bij stress. “Door de verplaatsing krijgen de dieren stress, en stress verlaagt de weerstand. Je moet dus goed opletten wat ze kunnen oplopen.”

De verhuizing

De dag van de verhuizing begon voor de geiten normaal: “We hebben de geiten ’s ochtends eerst gemolken en nog even gevoerd. Om 8.00 uur gingen de dieren op

izing

de wagen, zo rustig mogelijk. De geiten gingen in groepjes van tien, twaalf richting de melkput, zoals altijd. Ze liepen het gewone, dagelijkse stuk, dan de melkput uit en een meter verder was de laadklep al. We kregen veel hulp, dus we konden rustig inladen." Met twee vrachtwagens met aanhanger die twee keer heen en weer reden, waren alle dieren verhuisd. Per wagen konden 150 dieren mee. "De vrachtwagens mochten absoluut niet te vol, want er zaten drachtige dieren bij."

Zelf bleef Kees thuis en in Barneveld stond iemand om de dieren op te vangen. Daar wachtten de dieren vers voer, een dikke laag stro in de stallen, brokken op de voergang en balen gras die al waren meegenomen uit IJsselstein. "Omdat alles al was klaargezet, hadden de geiten de hele dag de tijd om rond te kijken. 's Avonds werden ze op het normale tijdstip gemolken." De stressvrije verhuizing had resultaat. "We hebben geen dode en geen beschadigde dieren gehad, en geen verwerpers nadien."

Kees en Gerda van Dijk zijn niet bang voor een beetje extra werk in het belang van de diergezondheid. "Liever druk met schoonmaken dan met zieke dieren."

Opstarten

Omdat de lammeren eerder verhuisd waren, was het even lastig voor het bedrijf. "Er waren toen op twee plekken dieren, maar we kregen hulp van een oud-stagiair. Zij heeft tijdelijk in het huis in Barneveld gewoond en heeft de dieren uitstekend verzorgd." Na de verhuizing waren er wel wat aanloopproblemen, omdat de stallen aangepast moeten worden. "Het klimaat in de stallen was lastig goed te krijgen. De oude varkensschuur in IJsselstein was goed geïsoleerd. Er was een centrale gang, dus er kwam geen rechtstreekse kou. In Barneveld legden we in het tweede jaar vloerverwarming in de stallen en pakten we de ventilatie aan. We hebben drie verschillende stallen voor de lammeren, waarbij we dieren doorschuiven op basis van leeftijd of wanneer een stal te vol raakt. Stal één heeft een laag plafond, stal twee is hoog en stal drie is bijna helemaal open. In stal twee bleek het bijvoorbeeld nodig om schuifdeuren te maken en de ventilatieroosters af te dekken met windkappen."

Biestvoorziening

Op de nieuwe locatie konden Kees en Gerda ook veranderingen in het bedrijfsmanagement doorvoeren. Zo werd de biestvoorziening beter geregeld. In plaats van koeienbiest krijgen de lammeren nu geitenbiest van dieren die voor het eerst aflammeren. "Dat is vanuit het gedachtegoed van de GD: met geitenbiest loopt het lam slechts een klein risico op paratuberculose. Als het lam geboren wordt en weggaat bij de moeder wordt het direct in een plastic bak onder de lamp gezet. Daar wordt drie keer 200 milliliter geitenbiest gevoerd. Na 24 uur gaat het lam naar een grote blauwe bak, dit is een soort hok met

een drinkautomaat, waar we er zes van hebben. Hiermee kunnen we in de eerste week na de geboorte heel geconcentreerd melk voeren. Je hoeft het hok niet in, of te bukken om ze te verzorgen. Ook het schoonmaken gaat heel makkelijk. Alles bij elkaar is het misschien wel extra werk, maar het levert verderop minder problemen op. We zijn liever druk met schoonmaken dan met zieke dieren."

Niet schromen voor advies

Om de diergezondheid op peil te houden, probeert het echtpaar zichzelf continu scherp te houden. Zo deed het bedrijf mee aan een tweetal projecten van de GD: paratuberculose en het enten tegen Q-koorts. "Door het Q-koortsproject leerden we dat het opnemen van de temperatuur belangrijk is. Je ziet niet alles aan de buitenkant van het dier." Daarnaast is er sowieso vier keer per jaar overleg met de dierenarts van de Universitaire Landbouwhuisdieren Praktijk (ULP), Mark van der Heijden. "Als er uitval is dan bespreken we hoe bij te sturen. Toen bijvoorbeeld sprake was van listeriose, zijn we gaan letten op de manier waarop bij ons gras gevoerd wordt. Sowieso is het belangrijk niet te schromen om advies te vragen en eventueel de GD te bellen."

Nieuwe locatie

Volgens dierenarts Mark van der Heijden hebben Kees en Gerda 'een extreem rustig koppel'. "Je kan met z'n drieën de stal doorlopen en ze blijven gewoon rustig staan, ze rennen niet weg." Maar volgens de geitenhouder is het ook belangrijk hoe je er zelf mee omgaat. "Het is belangrijk om je dieren goed te kennen. Ik hoef maar even mijn stem te verheffen en ze luisteren."

